A°. 1834. N°. 33.

DONDERDAG DEN 24sten APRIL.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den* 22 *April* 1834.

Alzoo de navolgende personen zich bij rekeste aan den Gouverneur Generaal hebben geadresseerd, met verzoek om te mogen verkrijgen *Brieven van Manumissie*, voor de na te melden Slaven, te weten:

De weduwe DAVID BENJAMIN JACOBS, geboren RACHEL SOESMAN, voor de Slavin *Antje*; haar in eigendom toebehoorende; — en

J. F. WERGES, in qualiteit als *Executeur Testamentair* van den Boedel wijlen MARIA MAGDALENA van GARDO, voor de Slavinnen *Livia* en *Francina*; aankomende gemelde Boedel.

Zoo is het, dat de Gouverneur Generaal goedgevonden heeft, alvorens hierop te disponeren, op te roepen alle de genen, welke vermeenen mogten eenige redenen te hebben, zich daartegen te verzetten, om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, van hun vermeend regt of pretentie ter Gouvernements Secretarij aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tijd, door den Gouverneur Generaal worden gedisponeerd, als bevonden zal worden te behooren.

De Gouvernements Secretaris,
G. A. VAN DER MEE.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 21sten dezer, de Nd. Am. Brik *Planet*, Kapt. F. CRANE.

Idem, de Nd. Am. Brik *Mary en Eliza*, Kapt. J. SAYWARD; — beide van Welmington.

UITGEKLAARD.

Den 18den, het Schip *de Vrouw Catharina*, Kapt. F. LANGE, naar Amsterdam; lading: 340 vaten Suiker en 20 balen schoone Katoen.

ADVERTISSEMENTEN.

Mengelwerk.

Kasper Hauser.

De openbare oplettendheid werd vóór eenige jaren levendig opgewekt, door het merkwaardigst en moeijelijkst aan te treffen verschijnsel dat van een jongman, ter wereld gekomen met eenen volkomen ligchaamsbouw alle, de menschelijke zintuigen en vermogens bezitteude, en den ouderdom van zeventien jaren bereikt hebbende, zonder van dezelve immer te hebben gebruik gemaakt. Beenen hebbende om te gaan, kon hij niet gaan; met oogen begaafd, kende hij niets van de wereld rondom hem, niets van de wetten der gezigtskunde; met eene tong in den mond, kon hij niet spreken. Welk een ruim veld voor de proefnemingen en bespiegelingen der wijsgeeren! Thans staat het te vreezen, dat zoowel de dood als de geboorte van dit geheimzinnig wezen, bekend onder den naam van Kasper Hauser, voor eeuwig en even onoplosbaar raadsel blijve als dat van het ijzeren masker. Vermits Hauser voor de wetenschappen veel belangrijker is dan laatstgemelde, hebben wij gemeend onzen lezeren, in een tijdstip, waarin hunne oplettendheid door zijn treurig uiteinde op hem wordt aangetrokken, te zullen vermaak doen met hun eenige der bijzonderheden mede te deelen, welke nopens hem door den Heer Anselmus Feuerbach zijn verzameld, en die vervat zijn in een boek hetwelk te Londen is in het licht gegeven.

Den 28sten Mei 1828, werd een jong man in de straten van Neurenberg rondd walende gevonden. Zijn onnoozel voorkomen, zijn gemis van oplettendheid voor de voorwerpen buiten hem, zijne volharding in op alle hem gedaan wordende vragen niet anders dan door eenige onzamenhangende en kwalijk uitgesproken woorden te antwoorden, dit alles deed onderstellen, dat het een zinnelooze of dwaas of een bedrieger was. Een brief, welken hij in de hand hield, bevatte alleenlijk twee regelen, meldende dat hij in het jaar 1812 den ongenoemden. zich zelven als landbouwer aangegevenden, Schrijver van dit geschrift ten laste was gelaten.

Dezen jongman bragt men in politie-bureau, en daar onderzocht men hem zeer oplettend; niet dan ten uiterste anvregts bediende hij zich van zijne vingeren en handen; zijne voeten, die, even als zijne handen klein en van eenen fraaijen vorm waren, vertoonden geen het minste spoor van eenig schoeisel, de huid der voetzool was even zacht als die van de muis der hand. Zijn gang was eene hortende, stootende, geheel-en-al onregelmatige beweging; hij trad langzaam voort, en met elk oogenblik moest men vreezen hem te zullen zien struikelen; hij strekte de armen uit, van welke hij zich als van eenen balanceerstok scheen te bedienen, en de minste hinderpaal deed hem vallen. De vorm der beenderen en spieren zijner beenen was volstrekt zonderling, en was alleenlijk verklaarbaar door de onderstelling, dat men hem voortdurend met de beenen van elkander gespreid op den grond had zittende gehouden.

Deels uit de gezegden dezes jongmans zelven, nadat hij had spreken geleerd; deels uit de zamenvoeging en onderlinge vergelijking van onderscheidene waarnemingen en onderzoekingen, werd opgemaakt dat hij van zijne eerste kindschheid af aan in eene enge en donkere kamer was opgesloten geweest, dat hij er altijd in dezelfde houding was gebleven en zonder ooit een menschelijk aangezigt gezien te hebben. Elken morgen vond hij zijnen voorraad van water en brood, voor den dag, nabij hem staan; men schijnt van tijd tot tijd opium in zijn water gemengd te hebben, en na den langdurigen slaap, in wellen dit middel hem deed vervallen, vond hij zijne kleeding veranderd en zijne nagels gesneden. Zijne eenige bezigheid bestond in met twee kleine houten paarden en eenige stukjes lint te spelen; hij was niet ongelukkig, want hij had geen denkbeeld van eene andere wijze van bestaan. De man met wien hij altijd had geleefd, had hem, korten tijd vóór zijne verschijning in de straten van Neurenberg, onderwezen een klein getal woorden uit te spreken; vervolgens hem overeind geplaatst hebbende, had hij beproefd hem te leeren zich overeind te houden en voort te treden.

Hoe was hij te Neurenberg gekomen? Dit wist hij niet, slechts herinnerde hij zich, dat grove kleedingstukken voor hem waren nedergelegd geworden, en dat men hem er zich mede had doen kleeden (gedurende zijne gevangenschap was hij met niets anders dan een matrozen broek en hemd gedekt geweest); nadat hij zich gekleed had, was hij op straat gebragt geworden en had men hem daar alleen aan zich zelven overgelaten. Hij weet niet van welk eene geboorte hij is, noch hoe langen tijd zijne gevangenschap heeft geduurd. Het eenige bewijs voor deze zonderlinge geschiedenis, is de verzekering van dengenen die haar verhaalt; doch zij wordt genoeg bevestigd door zijne ligchamelijke en verstandelijke gesteltenis. Met opzigt tot al wat door de ervaring wordt aangeleerd, was hij aan een pasgeboren kind gelijk; geene woorden ter zijner beschikking hebbende om zijne denkbeelden uit te drukken, met de allereenvoudigste zaken onbekend zijnde, vormde hij zich geen het minste denkbeeld van de gebruiken, overeenkomsten en behoeften des levens; water en brood waren de eenige spijzen die aan zijne maag voegden; de geur van eenig hoegenaamd toebereid geregt deed hem huiveren; wijn of koffij in zijn water gemengd, bragten hem eene overmatige uitwaseming met hevige hoofdpijn aan, en veroorzaakten brakingen.

Gedurende den tijd, welken hij onder de toezigt van het policie-bureau verbleef, betoonde hij eene ongemeene onverschilligheid en zelfs eene volstrekte gevoelloosheid ten aanzien der hem omringende voorwerpen, tot dat de politie-kommissaris hem, als speelgoed, een klein bord-papieren paard had gegeven; dit geschenk maakte zijne wellust uit, en hij vermaakte zich van den morgen tot den avond met hetzelve, zonder op hetgeen rondom hem gebeurde in het geringste eenige acht te geven; intusschen verkregen de voorwerpen, die geheel digt onder zijn bereik waren, soms van hem eenen oogenblik; hij bezag dezelve met de uitdrukking van nieuwsgierigheid en verbazing; maar hetgeen op eenigen afstand verwijderd was, bestond, als ware het, niet voor hem. Eenig blinkend of glinsterend voorwerp bekoorde zijn oog, zoo als men zulks bij zeer jonge kinderen altijd waarneemt; vooral beschouwde hij met vermaak eene brandende kaars, en dikwerf poogde hij de vlam tusschen zijne vingeren te grijpen; men hield zich als wilde men hem met ontbloot zijdgeweer hevige houwen of steken toebrengen, doch hij liet daarbij geene de minste vrees blijken,

noch zelfs knipte hij daarbij met de oogleden; de geluiden eener pendule en van eene klok wekten het allereerst zijn muzijkaal gevoel, hij luisterde met vermaak naar de instrumenten, welke men in zijne nabijheid bespeelde; doch op zekeren dag, toen men hem te onbedacht op de parade naast een aantal tamboers had geplaatst, verviel hij in hevige stuipachtige toevallen.

Uit het bureau der politie ontslagen, werd Hauser in den kerker der landloopers en dieven geplaatst, die, een bedrog vermoedende, allen met de scherpste waakzaamheid hem bespieden; doch zij bevonden dat geheel zijn gedrag volmaakt hetzelfde was als dat van een eerstgeboren kind. De cipier en zijne vrouw vatteden voor hem welhaast de toegenegenheid en belangstelling op, welke de kindschheid natuurlijk inboezemt; hij verkreeg eene plaats aan den disch van zijnen opziener, die hem leerde op eenen stoel te zitten, gebruik van zijne handen te maken, en eindelijk de meest gewone verrigtingen van het beschaafde leven na te volgen.

De mare der gebeurtenis verspreidde zich meer en meer, en het publiek stroomde toe om den gevangene te zien; als om strijd bragt men hem kinder-speelgoed aan, sprak men hem toe, en overlaadde men hem met lastigen drang; jammer dat geleerde mannen hem in een wetenschappelijk belang niet meer hebben bezocht. Toen hij reeds sedert eene maand zich te Neurenberg bevond, zag hem de Heer Feuerbach voor de eerste maal, zijne kamer was behangen met prenten en teekeningen, welke men hem had aangebragt, en welke hij met zijn speeksel, dat dik en lijmerig was als gom, tegen den wand had geplakt. Eene groote hoeveelheid speelgoed, kleedingstukken, geldspetiën, welke men hem had ten geschenke gegeven, waren met orde uitgespreid en gerangschikt. Elken avond bergde hij dezelven, en elken morgen bragt hij er de tentoonstelling wederom van gereed; omstreeks dezen tijd waren zijne oogen zeer ontstoken, en het daglicht hinderde hem; langen tijd bleef zijn gezigt ongemeen teêr, ofschoon hetzelve doordringend was.

Er was bij Kasper noch blooheid noch verlegenheid te bespeuren; integendeel schiep hij veelal behagen in het gezelschap dergenen die hem bezochten, vooral wanneer zij smaakvol sierlijk waren gekleed. Had hij eenmaal hen wel bezien en zich hunne namen doen zeggen, zoo herkende hij hen altijd weder. Op het oogenblik waarin men hem op de straat vond, kende hij niet meer dan vijf of zes woorden; na verloop van twee maanden was zijne dictionnaire veel vermeerderd, doch zijne taal bleef nog altijd even arm als zijne denkbeelden.

Als een mensch in den wilden staat of als een zeer jong kind, was hij bekoord door de zeer levendige kleuren, en het vuur-rood had bij hem den voorrang boven alle andere kleuren, het groen en zwart waren hem onaangenaam; een in baksteenen opgetrokken huis was voor hem een fraaijer voorwerp dan een boom of plant, en dikwijls betreurde hij het, dat zijn meest geliefkoosd dier, het paard, niet karmozijn-rood was.

Zijne begeerte naar kennis en zijne onverzettelijke volharding stoffeerden weldra zijn brein met een zeker aantal nieuwe begrippen; meestal liet hij nu zijn speelgoed en zijne paarden liggen om zich aan het schrijven of met potlood of penseel aan het teekenen te zetten, daarbij beklaagde hij zich dan dat hij gestadig werd afgetrokken door de nieuwsgierige bezoekers, die hem den tijd niet lieten zich te onderrigten; zelfs herdacht hij vaak met leedwezen zijn vroeger gevangenhok, waarin hij nimmer, zeide hij, noch de hoofdpijn, noch de vermoeijenissen had ondervonden, waaraan hij nu was onderworpen. Metterdaad waren de nieuwe indrukken die zich in hem openbaarden, meestal gelegenheden tot smartelijke aandoeningen, en de onophoudelijke vragen van heden die niet schroomden op hem allerlei onbedachte of zelfs wreede proefnemingen te bewerkstelligen, baarden hem een wezenlijk verdriet.

De gemakkelijkheid, waarmede hij, in de eerste tijden, de namen en titels zijner bezoekers in zijn geheugen hield, verdween allengskens naar mate zijn verstand zich ontwikkelde. De gemoedsbeweging, in welke de hem gedaan wordende bezoeken hem onderhielden, zijne verbazende inspanningen om kennis te verkrijgen, de ongewone overvloed van licht en lucht door welke hij, als ware het, overstroomd werd, de vreemde of zelfs pijnlijke gewaarwordingen welke met ieder oogenblik de werking zijner zintuigen hem aanbragt, dit alles was in het eind te veel voor zijn teeder ligchamelijk gestel. Hij werd ziek, en zijn afkeer voor al wat geen brood of water was, welke hij nog niet had kunnen overwinnen, behoedde hem tegen artsenijen.

Ongeveer drie maanden tijds na zijne verschijning te Neurenberg, verliet hij de gevangenis, en kwam hij onder de toezigt van Professor Daumer. De nieuwsgierigheid van welke hij toen het voorwerp was, werd zoo algemeen, dat men verpligt was bijzondere toegangbilletten uit te geven om hem te kunnen zien. Voor de eerste maal nu sliep hij op een bed, en had hij droomen. Hij verhaalde dezelve als gebeurtenissen die werkelijk hadden plaats gegrepen, en er was een geruime tijd noodig om hem het onderscheid, te doen bevroeden tusschen de handelingen van den mensch in wakenden staat, en de guichelbeelden van den slaap.

De werking van het zintuig des gezigts gaf in hem aanleiding tot menige genoeg zonderlinge opmerking; gedurende eenen geruimen tijd kon hij een rond voorwerp van geen driehoekig voorwerp onderscheiden; ook de voorstelling dezer voorwerpen op het papier bood hem geen het minste onderscheid aan; zoo was hij ook in verlegenheid om het geschilderde of gegraveerde afbeeldsel van een paard te onderscheiden van een dergelijk afbeeldsel van eenen man, alleenlijk door dagelijks zijn speelgoed stuk voor stuk in te pakken en uit te pakken, verkreeg hij eindelijk een duidelijk begrip der onderscheiden vormen. Voor een open venster geplaatst zijnde, door hetwelk men op eene bekoorlijke landsdouw het uitzigt had, trad hij met eene beweging van afschrik terug, en toen men later, nadat hij had leeren spreken, hem naar de oorzaak dier beweging vraagde, antwoordde hij, dat de landstreek, door dat venster gezien, op hem de indruk gemaakt had van een vensterblind, hetwelk men plotseling voor zijne oogen had digt gesloten en waarop met slijk of modder eenige gedrochtelijk, wanstaltige figuren, ruwelijk waren door elkander geklad.

Het gehoor-zintuig was oorspronkelijk bij hem zeer scherp geweest, doch deze eigenschap was allengskens bij hem afgenomen. Daarentegen had het zintuig van den reuk al deszelfs fijnheid behouden, en hierin bestond de meest gewone zijner kwellingen; alle reuk was hem meer of minder onaangenaam, en dingen die eenen sterken reuk van zich geven, zoo als de kaas, azijn, enz., veroorzaakten hem eene natuurlijke pijn; zelfs de inkt waarvan hij zich bediende, zijne verwen, penseelen, enz., waren hem om die reden hinderlijk.

Het was geene ligte taak voor Professor Daumer hem de bewerktuigde ligchamen van die welke zulks niet zijn, de bezielde van de onbezielde ligchamen, de eigenmatige, vrijwillige bewegingen van die welke door eenen indruk van buiten medegedeeld worden, te leeren onderscheiden. Gebeeldhouwden, geschilderde of gegraveerde voorstellingen van menschen en dieren maakten op hem den indruk van levende wezens; hij verwonderde zich dat op den wand geteekende paarden, eenhorens, enz., onbewegelijk bleven; het verdroot hem, dat een bestolt en vuilgeworden standbeeld in eenen afgelegenen hoek van den tuin, geene zorg droeg zich zelven te reinigen; een Christusbeeld aan het kruis deed hem tranen storten. Werd een blad papier door den wind opgenomen, zoo geloofde hij dat hetzelve volstrekt vrijwillig van de tafel af en naar beneden tot op den grond sprong; voor hem gaven de boomen hun leven te kennen door het bewegen van derzelver takken; het ruisschen van het gebladerte was hunne stem, hij ergerde er zich over, dat een kind met een stokje tegen eenen willigen-boom sloeg. Hij geloofde dat de bal van een kegelspel vrijwillig voortliep om eenige kegels omverre te werpen; bleef de bal liggen, zoo was zulks omdat zij moede was, en rusten wilde.

Aan de dieren schreef hij dezelfde hoedanigheden toe als aan de menschen; hij werd toornig, eene kat haar voedsel met de tanden te zien opnemen, en poogde haar met het gebruik harer poten daartoe bekend te maken: de zorgeloosheid zijner kweekelingen verdubbelde zijne gramschap. Hij begreep niet, waarom de koeijen in stede van dwaaslijk zich op morsige plaatsen neder te leggen, niet liever in huis kwamen en, zoo als ieder een, op eenen stoel gingen zitten; de boomen waren, naar zijn begrip huns ondanks in den grond gestoken, en vastelijk was hij overtuigd, dat bloemen en bladeren voortbrengselen waren van 's menschen hand. Toen hij voor de eerste maal het met sterren bezaaide luchtgewelf aanschouwde, drukte hij de levendigste bewondering uit; weinige oogenblikken daarna hoorde men hem zich over den bewerker zijner gevangenschap beklagen, die hem van een zoo grootsch schouwspel had verstoken gehouden.

Ofschoon de natuurlijke eenvoudigheid en beminnelijkheid eens kinds bezittende, was hem alle begrip der Godheid of van eene toekomend leven volstrekt vreemd; niets erkende hij als daadwerkelijk bestaande, anders dan hetgeen op eenigerlei wijze zijne zinnen trof. Alle pogingen aangewend om in hem het godsdienstig gevoel te doen ontwaken, waren langen tijd vruchteloos; hij klaagde zijnen leermeester, Professor Daumer, dat Priesters hem eene menigte dingen hadden voorgepraat, van welke hij volstrekt niets begreep.

Kasper Hauser betrad niet dan met den grootsten weerzin het binnenste der kerkgebouwen, uit hoofde der gekruiste Christus beelden, voor welke hij bang was.

Na den zomer van 1829 had Kasper groote vorderingen in zijne opvoeding gemaakt; nu begon hij alle zijne bevindingen op het papier te stellen; in een letterkundig opzigt was zijn geschrift een armoedig voortbrengsel, maar als een ongemeen merkwaardig werk, ging hetzelve van hand tot hand voort, en werd van hetzelve veel gesproken. Het is waarschijnlijk dat de beulen zijner kindschheid daarvan kennis bekwamen en er door ontrust werden; althans den 29sten October 1829 werd op zijnen persoon eene poging tot moord gepleegd, en bragt hem een vermomd man eene wonde aan het hoofd toe. De door den slag te weeg gebragte indruk op zijne verstandelijke vermogens, wierp Kasper in eene bewusteloosheid en ijlhoofdigheid, van welke hij slechts zeer langzaam herstelde. Het geregtelijk onderzoek, destijds aangelegd, leverde geene de minste uitkomst op.

Het werk van den Heer Feuerbach is in 1832 geschreven. De zedelijke toestand van Kasper Hauser was destijds, als door den Schrijver volgenderwijze wordt aangegeven:

»In zijnen tegenwoordigen toestand is Kasper Hauser een zonderling mengsel van kind, jongeling en volwassen man, bij uitnemendheid ijverig en kunstvlijtig, brengt hij echter niets volledig of voltooid voort, hij heeft evenmin lichtstralen der verbeelding als uitbarstingen van blijgeestigheid, de schatten van den overdragtelijken stijl zijn hem onbekend, maar met een gezond begrip beoordeelt hij de zaken, die onder het bereik van zijn verstand liggen, hij is zachtaardig en welwillend, in hem worden noch ondeugende neigingen, noch heerschende driften, noch sterke gemoedsbewegingen waargenomen. Ofschoon ingetogen en zedig, weet hij met volharding te bestaan op datgene, waartoe hij geregtigd is. Zijne natuurlijke geschiktheid om de menschen in beschouwing te nemen en hunne gedachten te raden is zeer groot, hij denkt diep over zich zelven over zijne zedelijke gesteltenis, en zelfs is hij zegt men, godvruchtig geworden, edoch zonder bijgeloof, de vrees voor spoken doet hem lagchen, en komt hem voor als eene der meest onbegrijpelijke ongerijmdheden te zijn, welke immer bij de menschen zijn opgevat geworden: zijne levenswijze, eindelijk, is dezelfde als die der hem omringende personen, de verbazende kracht van zijn geheugen en zijne overige verwondering wekkende hoedanigheden zijn verdwenen, en hij heeft niets buitengewoons meer, anders dan zijne lotsbestemming, zijne goedhartigheid en zijne gelijkmatigheid van gemoedsgesteltenis.«

De *Dorf Zeitung* deelt uit Hilburghausen, dd 15 Februarij, het onderstaande nopens Kasper Hausers afkomst mede, hetwelk evenwel, volgens de jongste bekendmaking der met het onderzoek belaste Regtbank, onmisbaar bevestiging behoeft: Naar luid van alle bij ons ingekomen brieven valt er aan de ontdekking van Kasper Hausers afkomst bezwaarlijk meer te twijfelen. Hij is de derde zoon van eenen Roomsch-Katholijken geestelijken te H., in Beijeren en eener hooge dame. Het kind werd door de schoolmeestersvrouw U. te H gebragt aan de weduwe eens boschwachters te A. bij N., en haar ter zorgvuldige opvoeding aanbevolen, doch $\frac{3}{4}$ jaar oud zijnde, bij nacht en ontijd door eene dienstbode wederom weggehaald. Zijnen naam ontving het kind van den naam der voedstermoeder en van zijne geboorteplaats. Ook de oppasser, die Hauser mishandelde, moet reeds bekend, doch de vader zelf in de zaak niet betrokken zijn. Het onderzoek der zaak wordt ijverig voortgezet.

De geschenken door den turkschen gezant *Achmet*-pacha naar Petersburg overgebragt, bestaan onder anderen uit een kompleet tuig voor het paard van keizer *Nicolaas*, ter waarde van meer dan 200.000 thalers; voorts uit 12 armbanden voor de keizer, elke met 20 kostbare diamanten versierd; uit 20 arabische paarden voor den keizer, 120 cachemirs voor de keizerin, uit het oude krijgszwaard van *Konstantyn Paleologus*, welks gevest en schede met edelgesteenten overdekt zijn, enz.
(*Nieuwe Amsterd. Court. en Alg. Handelsb.*)

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.